

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРАВОЗНАВСТВА

*Келемен Р. Ю., викладач,
Коледж при Карпатському інституті підприємництва Університету
«Україна»*

Докорінні зміни суспільно-економічних відносин в Україні, формування правової держави, потреба суспільства в істотному поліпшенні діяльності державно-правових структур і підвищення якості прокурорського нагляду, змусили звернути увагу на наукову розробку професійних особливостей роботи фахівців правознавства.

Професія фахівців правознавства існує в будь-якому суспільстві, де існує держава і право. Професійна діяльність юриста дуже багатогранна і відрізняється від інших професій. Предметом юридичної діяльності є цілеспрямована, з дотриманням законності діяльність професіонала-юриста. Об'єктом їхньої діяльності є різні види суспільних відносин, матеріальні блага (речі, предмети, цінності), нематеріальні блага (честь, гідність, недоторканість особи тощо), результати інтелектуальної праці (монографії, наукові статті, проекти нормативних актів), цінні папери (акції, облігації), документи (нормативні акти, судові рішення, накази керівників установ та організацій), поведінка людей в формі дії і бездіяльності [0, с. 281].

Зміст діяльності фахівців правознавства визначається необхідністю подальшого зміцнення законності: по-перше, необхідністю найсуворішої охорони суб'єктивних прав громадян, недопущення будь-яких виявів свавілля, зокрема з боку посадових осіб, і по-друге, необхідністю забезпечення неухильного дотримання кожною особою правових норм,

рішучої боротьби зі злочинністю, з будь-якими формами антигромадської поведінки.

Загалом юридична діяльність носить нормативний, теоретичний і практичний характер. Завдання нормативного характеру полягає в створенні норм права, за допомогою яких визначаються межі дозволів і заборон. Завдання теоретичного характеру полягає в розробці та вдосконалення наукових основ. Практичні завдання юридичної діяльності пов'язані з нормотворенням та полягає в здійсненні владних повноважень.

Як доцільно зазначає І. Івашкевич, професійно-компетентний фахівець правознавства повинен вміти:

- юридично кваліфікувати факти, події й обставини;
- приймати рішення і здійснювати юридичні дії відповідно з законом;
- забезпечувати дотримання законодавства суб'єктами права;
- здійснювати реалізацію норм матеріального та процесуального права;
- забезпечувати законність і правопорядок, безпеку особистості, суспільства і держави, охороняти громадський порядок;
- здійснювати оперативно-службові заходи згідно з профілем підготовки;
- припиняти протиправні дії, зокрема здійснювати дії щодо силового припинення правопорушень, затримання і супроводу правопорушників;
- виявляти, розкривати і розслідувати злочини та інші правопорушення згідно з профілем підготовки;
- використовувати у професійній діяльності нормативні правові акти і документи щодо забезпечення режиму секретності в Україні;
- забезпечувати захист відомостей, що становлять державну таємницю, відомостей конфіденційного характеру та інших державних таємниць;

– здійснювати профілактику злочинів та правопорушень шляхом використання закономірностей злочинності, злочинної поведінки і методів їхнього попередження;

– виявляти й усувати причини, що сприяють вчиненню правопорушень;

– здійснювати організаційно-управлінські функції в межах малих колективів в умовах повсякденної службової діяльності та в нестандартних умовах, екстремальних ситуаціях [0, с. 84].

Випускники з дипломом фахівця за спеціальністю «Право» підготовлені до роботи в різних юридичних установах і можуть працювати в управлінні пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, податкових органів, органах реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Окрім того, фахівці правознавства мають змогу працювати в юридичних консультаціях, нотаріальних установах, підприємствах, які в своїх штатних розрахунках мають посаду юристів. Основою професійної діяльності майбутніх фахівців правознавства є предметна сфера діяльності, яка спрямована на правове забезпечення діяльності підприємств, установ і організацій різних форм власності, а також захист прав і законних інтересів громадян і держави [0, с. 19]. Відтак, фахівець з правознавства може займати посади секретаря, секретаря судового засідання, розпорядника суду, консультанта нотаріальної контори, дізнавальника, молодшого слідчого, юрисконсульта, інспектора з кадрів, секретаря-референта, помічника прокурора, помічника арбітра арбітражного суду, радника, кримінолога, соціолога-кримінолога, завідувача канцелярії підприємства, установи тощо.

Таким чином, основними видами професійної діяльності майбутніх фахівців правознавства у сфері права є:

1) загальні консультації й оформлення юридичних документів: свідоцтво реєстрації підприємств, уставів підприємств і інших документів,

пов'язаних зі створенням підприємств, патентів і авторських прав, підготовка різних юридичних документів, заповіту, довіреності тощо;

2) консультаційні послуги і представництво в трудових спорах;

3) діяльність державних і приватних нотаріусів, судових виконавців, третейських суддів, експертів і арбітрів;

4) надання юридичних послуг підприємцям;

5) діяльність, пов'язана з консультиванням і представництвом в цивільних і кримінальних справах;

6) консультивання і представництво у зв'язку з трудовими суперечками під наглядом професійного адвоката;

7) діяльність, пов'язана з наданням консультацій з юридичних послуг нотаріальними конторами і приватними нотаріусами, державними нотаріальними архівами під керівництвом нотаріуса;

8) консультації з питань комерційної діяльності та управління;

9) діяльність у сфері оподаткування;

10) діяльність в сфері юстиції та правосуддя;

11) діяльність в органах прокуратури (організаційно-технічне забезпечення діяльності) тощо.

Поряд із загальними моментами, притаманними будь-якій професійній діяльності, існують специфічні особливості професійної діяльності майбутніх фахівців правознавства, які надають цій діяльності індивідуальний відтінок. Розробляючи модель юриста, О. Кобець запропонував розглядати в її межах не лише загальні вимоги і показники, а й специфічні, які стосуються тих чи інших різновидів юридичної діяльності. Основними загальними показниками є: висока загальна культура, всебічна духовна та інтелектуальна розвиненість; високий, до того ж «спеціалізований», моральний рівень – підпорядкування діяльності юриста ряду етичних норм (чесність, шанобливе ставлення до людей, увага тощо); належний рівень правової культури; розвинене юридичне

мислення; глибокі знання законодавства і практики його застосування; комунікативні й організаторські якості, навички роботи з людьми, знання психології людей; навички науково-дослідницької роботи. Специфічними особливостями діяльності фахівців правознавства є: пошук і зберігання інформації, її підготовка до використання; дії щодо роботи з правовою інформацією; виступи правового змісту; підготовка документів та матеріалів; впізнання й оцінка правових проблемних ситуацій; вибір оптимальних варіантів поведінки в межах правових приписів; ведення переговорів; виконання технічних дій [0, с. 283].

Таким чином, професійна діяльність майбутніх фахівців правознавства є цілеспрямованою, самоорганізованою системою взаємопов'язаних структурних і функціональних компонентів, пов'язаних з вирішенням юридичних завдань, досягненням дієвих результатів згідно з поставленою метою.

Література:

1. Івашкевич І. В. Особливості професійної діяльності юриста та структура його професійної компетентності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. «Психологія»*. 2016. Вип. 3. С. 79–93.
2. Кобець О. В. Професіографічний аналіз діяльності суб'єктів правозастосовної діяльності. *Проблеми освіти*. 2004. Вип. 38. С. 280–286.
3. Кожем'яко Н. В. Специфіка професійної діяльності фахівця з правознавства освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2016. Вип. 10. С. 16–20.